

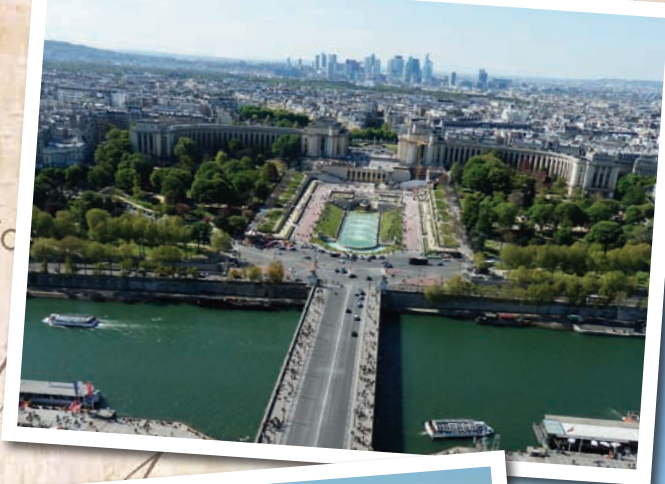

SPOMIENKY NA PARÍŽ

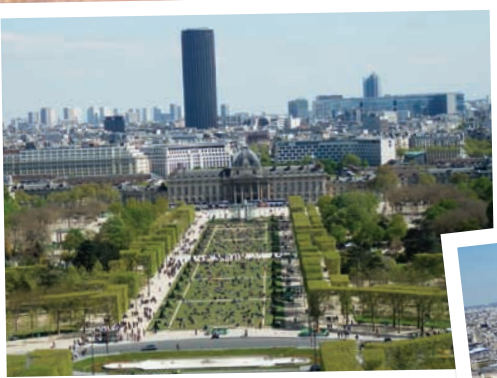
V roku 1990 som sa vo Francúzskom inštitúte v Bratislave dozvedel, že manželka francúzskeho prezidenta poskytne štipendium pre mladých slovenských lekárov na študijný pobyt vo Francúzsku. Mladý som bol, aj Slovák, lekár tiež, problém bol len v tom, že som nevedel po francúzsky. Podmienkou bolo zloženie jazykovej skúšky. Nezostávalo mi nič iné, ako sa túto reč čo najrýchlejšie naučiť.

Od priateľov som sa dozvedel, že na Križkovej v Bratislave býva Madam *Magdaléna Šoltézssová* (rodená *Schurmannová*), dcéra známeho slovenského maliara, majstra *Maximiliána Schurmannu*, ktorý sa narodil v roku 1890 a väčšinu svojho života prežil v Paríži. Tam sa zoznámil a neskôr aj oženil s Francúzskou, matkou našej Magdalény, resp. Madlenky, ako sme ju volali. Rodená Francúzka Madlenka prežila svoje detstvo a mladosť v Paríži, až kým sa nezamilovala a neskôr nevydala za známeho slovenského politika Dr. Šoltézsza. Ten sa po vojne stal naším vyslancom v Alžíri (Alžírsko). Zomrel pomerne mladý a ona ostala bez rodiny na Slovensku. Navštívil som ju a prijala ma za svojho žiaka. Od prvého momentu sme si boli sympatickí.

Tému jej veku sme taktne obchádzali, ale podľa môjho odhadu a udalostí, ktoré spomínala, mala vyše 80 rokov, ale zachovala si svoj mladistvý šarm. Telesne aj duševne. Rada, aj keď s trochou nostalgie, spomínala na svoje detstvo. V čase jej mladosti prepukla epidémia španielskej chrípky, ktorú neprežilo množstvo jej príbuzných i priateľov. V tom čase bola v Paríži nielen epidémia, ale aj veľká bieda. Podľa jej názoru sa im podarilo prežiť, lebo často jedli šalát z *pissenlit* – púpavy. Na ilustráciu ma počas rozhovoru ponúkla šalátom, ktorý musí byť pripravený z mladých lístkov púpavy, kým ešte nie sú horké. Priznávam, veľmi mi to nechutilo, ale pochopil som biedu, v akej v tom čase žili.

*I hope better
the hearts
it
per*
u. Hope
ce l'indistinct

*us ma
ing
fillm
nure*
Los
gard

NOTRE-DAME

Ďalší historický skvost, ktorý turista z výletnej lode vzhliadne, je gotická katedrála *Notre Dame* na veľkom ostrove Seiny. Patrí k najkrajším katedrálam v Európe.

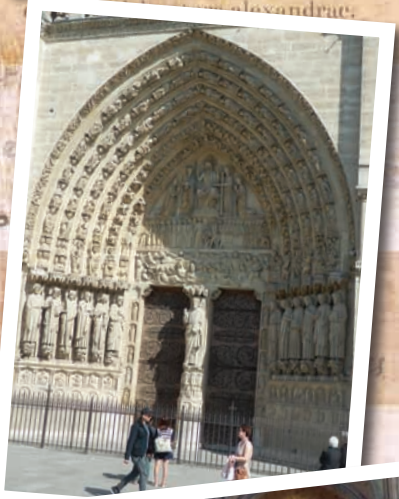
Jej náročná stavba trvala skoro dve storočia, bola postavená z iniciatívy a čiastočne aj za peniaze biskupa Mauricea de Sullyho, ktorý sa jej dostavania nedožil. Katedrála má jednu hlavnú a štyri bočné lode, nad nádherným vchodom s tromi dekoratívnymi vstupmi bol pôvodne rad 28 sôch, ktoré zobrazovali pravdepodobne francúzskych kráľov. Za revolúcie, keď bol v katedrále zriadený sklad, boli, zničené, no podľa predlohy sa po revolúcii znova obnovili. Na streche sú sochy démonov. História katedrály je úzko spojená s hrbatým kostolníkom, ktorý zachránil krásnu Esmeraldu pred smrťou, lebo vynikal obrovskou fyzickou silou. Zaujímavo to opisuje Victor Hugo vo svojom historickom románe *Zvonár u Matky Božej*. V katedrále bol korunovaný aj Napoleon I. za francúzskeho cisára. Na konci bočných chrámových lodí sú nádherné farebné mozaikové okná, ktoré v katedrále vytvárajú zvláštne modré svetlo. Na ich konštrukcii, ktorá bola iste veľmi náročná, sa tiež podieľali dve generácie majstrov. Ak by sme si odmysleli historickú cenu katedrály a jej umeleckú hodnotu, už len tieto okná stoja za návštevu. K najvzácnejším pamiatkam však patrí časť pravého kríža, na ktorom bol ukrižovaný Kristus, klinec z tohto kríža a trňová koruna. Zvonku je stavba úchvatná zo všetkých strán. Veľmi dobre som si jej krásu vychutnal z lavičky v parku za katedrálou. Výstup na vežu značne unaví, ale stojí to za výhľad, ktorý sa pred vami objaví. Upútal ma aj zvuk monumentálneho organu. Je to najmohutnejší aj najsilnejšie znejúci organ vo Francúzsku. Jeho zvuk priam fyzicky prechádza telom poslucháča. Nádherné sú slávnostné sväté omše, počas ktorých znie organ, čo návštevníka ešte viac emočne priblíži k monumentálnosti stavby. Nielen Francúzi, ale aj ostatní Európania a celý svet s neobyčajným dojatím a ľútosťou v apríli 2019 sledovali, ako zhorela strecha katedrály.

1 drop butter
fresh herbs
salt
pepper

u. Hope

Les lépidoptères
(image) est

Hello!

I'm writing this
weather is beautiful
cold, so I enjoy
Paris are just

CESTOVANIE PO FRANCÚZSKU

Ďalšou zaujímavou lokalitou vo Francúzsku je *Štrasburg* so starobyľou katedrálou.

Mesto svojou architektúrou a všadeprítomnou nemčinou naznačuje, že v určitom období bolo súčasťou Nemecka.

Dôkazom toho bola aj reštaurácia, kde nám ponúkli ich špecialitu šukrut, kyslú kapustu s klobáskou. Na nemeckej kuchyni si na rozdiel od francúzskej asi až tak nepochutíte. Francúzi si Alsasko a Lotrinsko chránia a cítiť to aj z jednej piesne, kde sa v preklade spieva: „*Alsasko a Lotrinsko si nedáme...*“

Štrasburg

Cheverny

Odporúčam zastaviť sa v meste *Orléans*.

Pochádzala odtiaľ Johanka z Arku (Panna Orleánska), ktorá údajne ochránila Francúzsko od nájazdu Angličanov, aj keď informácie v literatúre na túto tému nie sú jednoznačné. V meste sú pamiatky po maliarovi Paulovi Gauguinovi, lekárovi Louisovi Pasteurovi a teológovi Jeanovi Calvinovi. Je tiež sídlom univerzity.

ZÁMKY NA POVODÍ RIEKY LOIRY

Prvý, ktorý nás očaril, bol *Chambord*, jeden z najväčších a možno aj najkrajších zámkov vo Francúzsku. Je zaujímavý svojimi početnými vežičkami, ktoré tvoria strechu a vytvárajú tak rozprávkový priestor.

Zámok je obkolesený prírodným, čiastočne štylizovaným parkom. Špirálovité schodisko inšpirované Leonardom da Vincim je skôr vo vnútornom priestore.

Zámok *Cheverny* je neďaleko zámku *Blois*. Je zariadený nádherným pôvodným nábytkom. Doteraz patrí potomkom pôvodných majiteľov, ktorí tu bývajú a robia turistom sprievodcov. Oboznamujú ich so životom v minulosti aj v súčasnosti. Je bežné, že pôvodní majitelia, obvykle šľachtici, robia prehliadky svojich nehnuteľností, čo je zdrojom ich príjmov. Živia sa aj produkciou kvalitného vína, ktoré sa predá-